

KB

TE 11177

Babylon in de Alpen

Vlaamse jeugdboeken in Nederland

Vijftienhonderd taaladviezen

TAAL- SCHRIJFT

jaargang 1999

1

NEDERLANDSE

Taalunie

Nederlanders overschatten de omvang van hun talenknobbel

Ik zeg altijd *Kales* en *Rijssel* in plaats van *Calais* en *Lille*. En ik heb het met mijn collega's, half schertsend, wel over *elektronische post* in plaats van *e-mail*. Als docent Nederlands vecht je toch voor het behoud van die taal', vindt Michael Rigelsford, *lecturer in Dutch* aan de Universiteit van Liverpool.

Dat Nederlanders in reclameleuzen, kranten en conversatie zo gretig Engels gebruiken, stuit hem tegen de borst: 'Waar is dat toch voor nodig?' Maar in die borst leven twee zielen: 'Als taalkundige kan ik er ook objectief tegenaan kijken en vaststellen dat het een volkomen natuurlijke ontwikkeling is in de taal. Het Engels zelf is trouwens een mengsel van Germaanse en Romaanse woorden.'

Rigelsford (56) studeerde in Cambridge Duits en Frans. 'Maar die talen konden me niet bevredigen, dus ik zocht iets anders. Russisch leek me te moeilijk (ik wilde met goede cijfers afstuderen), Zweeds was destijds erg modieus, dus het werd Nederlands. Haast niemand deed toen Nederlands.'

Dat laatste is sindsdien sterk veranderd: Rigelsford, die sinds 1969 verbonden is aan de universiteit van Liverpool, is nu een van de 41 universitaire docenten Nederlands in het Verenigd Konink-

rijk; daarnaast zijn nog eens negentig neerlandici werkzaam in het volwassenenonderwijs.

'De populariteit van het vak is vooral bevorderd door de professionalisering, die nog steeds voortgaat', aldus Rigelsford. Vooral de twee echte vakgroepen Nederlands in Londen en Hull bieden omvangrijke programma's, en het Londen Centre for Dutch and Flemish Culture maakt de cultuur van Noord en Zuid zichtbaar in Engeland. Taalkundigen, letterkundigen, historici en andere onderzoekers hebben zich sinds 1996 verenigd in de Association for Low Countries Studies, die ook het Engelstalige vaktijdschrift *Dutch Crossing* onder haar hoede heeft genomen.

In Liverpool, een van de 23 Engelse universiteiten waar Nederlands gegeven wordt, kan de taal als bijvak en als hoofdvak worden gevolgd, het laatste echter alleen in combinatie met een ander hoofdvak. De meeste studenten kiezen als tweede studie Duits. Het voorlaatste jaar van hun vierjarige studie brengen de studenten door in het buitenland.

Degenen die Nederlands kiezen, vinden het vaak lastig om hun vaardigheden in de praktijk te brengen. Rigelsford: 'Je bestelt in het Nederlands een enkele reis

Leiden en de man of vrouw achter het loket antwoordt in het Engels. Aan de ene kant heb ik bewondering voor het enthousiasme waarmee Nederlanders zich aan vreemde talen wagen, aan de andere kant overschatten ze soms hun eigen beheersing van het Engels en onderschatten ze de beheersing van het Nederlands door de ander. Sommige studenten geven het dan helaas op. Ik raad ze aan om iets te zeggen als: "Ik dacht dat alle Nederlanders Nederlands spraken – spreekt u die taal niet?" Ze moeten hun gesprekspartners met een grapje dwingen om toch Nederlands te spreken.'

Maar, zegt Rigelsford, Nederlanders zijn in de loop der tijd uit hun isolement geraakt. Ze raken eraan gewend dat buitenlanders Nederlands leren en zien de beperkingen van hun eigen talenknobbel onder ogen. 'Het toenmalige Nederlandse Ministerie van OKW heeft jarenlang Engelstalige publicaties niet laten nakijken door moedertaalsprekers (ik zeg bewust niet: *native speakers*), en dat was te zien. Nu doen dergelijke instanties dat wel, en dat heeft ook studenten van mij aan werk geholpen.'

Vervolg op pagina 10

Vervolg van pagina 9

Zoals veel docenten Nederlands *extra muros* geeft Rigelsford zowel praktisch taalonderwijs als colleges over literatuur, en daarbij colleges geschiedenis en kunstgeschiedenis. Alleen voor het onderwijs in spreek- en luistervaardigheid krijgt hij assistentie van twee Nederlandse studenten Engels, in Liverpool gedetacheerd in het kader van het Harting-project. Dit systeem stamt van na de Tweede Wereldoorlog, toen Harting, hoogleraar Engels aan de Universiteit van Amsterdam, door Engeland trok om te bedelen om stageplaatsen voor Nederlandse studenten Engels. Op dit moment wordt het docentschap Nederlands aan negen Engelse universiteiten zelfs volledig vervuld door een of twee Harting-studenten die voor een jaar blijven.

'Het is niet ideaal', vindt Rigelsford, 'maar ik ben vooral blij dat ze er zijn. Hun inzet is vaak groot. Het is wel jammer dat ze weinig of niets weten van het Nederlands in België. Soms spreken mijn studenten na een jaar in België Standaardnederlands met een Vlaams tintje, om dan van die Harting-studenten te horen dat ze eigenlijk geen goed Nederlands praten. Ze beseffen gewoon niet dat het dezelfde taal is.'

Ondanks de hulp van de Harting-studenten is de post eigenlijk te zwaar voor één docent, maar de universiteit heeft geen geld voor een tweede staf-lid. Rigelsford vreest dus dat het vak na volgend studiejaar, als de laatste lichter van vijf studenten afstudeert, op zijn minst degradeert tot bijvak en misschien helemaal verdwijnt uit Liverpool.

Peter Burger

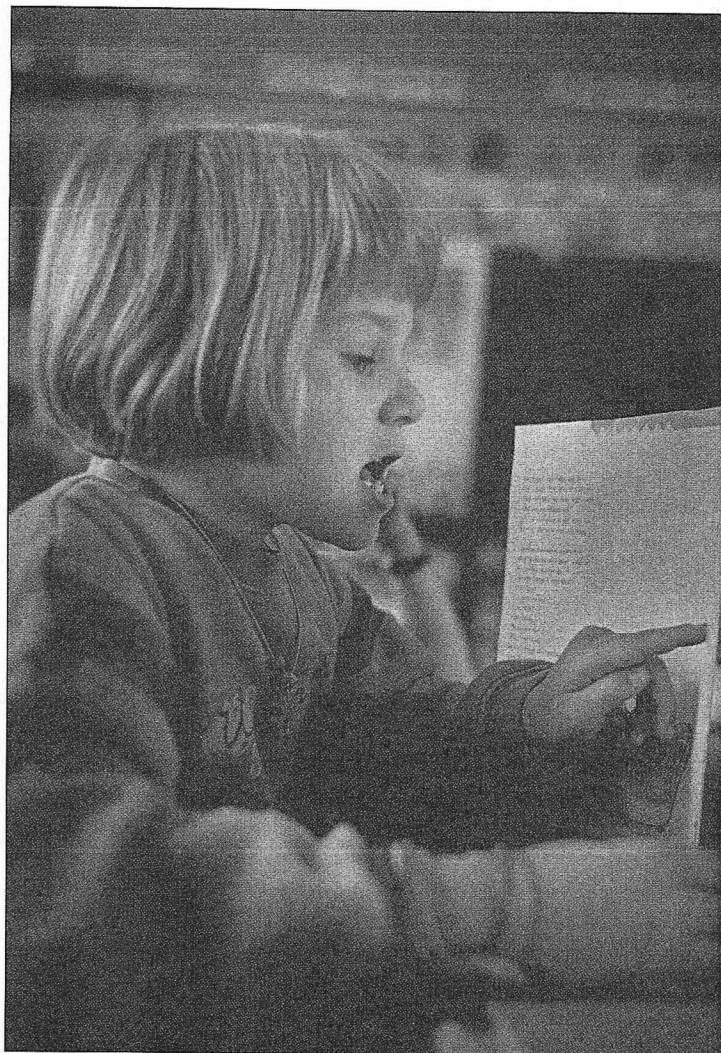


Foto Ad Nuis

HET GERINGE SUCCES VAN VLAAMSE JEUGDBOEKEN IN NEDERLAND

Er zijn maar een paar Vlaamse jeugdboekenschrijvers die het goed doen op de Nederlandse markt. En als ze het goed doen, wordt hun werk meteen overgenomen door Nederlandse uitgevers. Voor de rest zijn zelfs bestsellende Vlaamse jeugdboekenschrijvers in Nederland soms totaal onbekend. Wat zijn de redenen voor deze waterscheiding? En: *who the hell is Marc de Bel?*

door Ed van Eeden
journalist en schrijver